

Daar waar duinen ontbreken, beschermen zeedijken ons land al eeuwenlang tegen overstromingen. Ter versteviging zijn ze aan de buitenzijde bekleed met stenige materialen. Aanvankelijk vooral natuursteen (o.a. basalt en graniet), later raakten betonblokken, koperslakblokken en asfalt in zwang (Meininger, 2018).

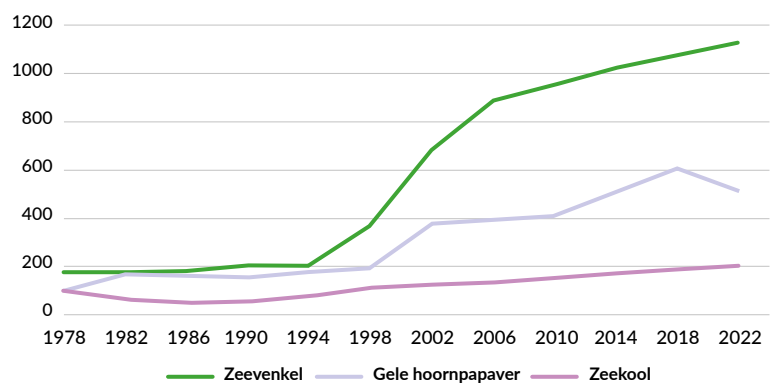
Edwin Dijkhuis (FLORON)

Deze kunstmatige rotskust herbergt een bijzondere flora met zouttolerante planten die vooral op een beschut plekje tussen de stenen rond de hoogwaterlijn goed gedijen. Het gaat om vloedmerkplanten als Zeevenkel (*Crithmum maritimum*), Zeekool (*Crambe maritima*), Zeelathyrus (*Lathyrus japonicus*) en Strandbiet (*Beta vulgaris* subsp. *maritima*), waarvan de drijvende zaden over grote afstanden met het

Zeevenkel op de zeedijk van Ritthem langs de Westerschelde, 2016. Foto: Ed Stikvoort, Saxifraga.

Trend verspreiding Zeevenkel, Gele hoornpapaver en Zeekool

Index (1975-1978 = 100). Bron: NEM (CBS & FLORON).

1

Klifplanten, bewoners van de kunstmatige 'rotskust' in de lift

zeewater worden meegevoerd. Ze spoelen aan en kiemen op plekken waar organisch materiaal is afgezet: het vloedmerk. De zone waarin deze klifplanten groeien is maar smal. Het in Nederland beschikbare oppervlak aan 'rotskust' is dus gering en daarmee kwetsbaar.

Om ons ook in de toekomst te beschermen, zijn onze zeedijken op 'deltahoogte' gebracht en staan nieuwe versterkingsoperaties op stapel. De oorspronkelijke steenbekleding wordt daarbij vervangen door moderne materialen, zoals asfalt, zetsteen en golfbrekende betonblokken. Deze operaties gaan vaak ten koste van de aanwezige begroeiing, waarna het dijkvak opnieuw moet worden gekoloniseerd. Die

herkolonisatie verloopt het makkelijkst op dijken waar betonzuilen zijn toegepast: beduidend duurder dan asfalt, maar natuurvriendelijk en landschappelijk fraaier. In Zeeland bleken Zeekool, Zeevenkel en Gele hoornpapaver (*Glaucium flavum*) zich al snel na het vervangen van de steenbekleding langs de Ooster- en Westerschelde (1997-2015) spontaan opnieuw te vestigen. Zelfs in grotere aantallen dan daarvoor (Reitsma et al., 2015). Deze soorten laten ook landelijk - sinds de eeuwwisseling - een spectaculaire toename zien. ❶ Deze positieve ontwikkeling is echter vooral het gevolg van het milder worden van het klimaat waarvan deze van oorsprong zuidelijke soorten optimaal profiteren.

Trend van Zeekool, Gele hoornpapaver en Zeevenkel in de periode 1975-2022.

